

Rodzaje i gatunki literackie

Rodzaj literacki – klasa dzieł wyróżnionych wśród innych ze względu na sposób ujawnienia się podmiotu literackiego w utworze, budowę świata przedstawionego oraz budowę stylistyczno – językową utworu.

<p>Liryka – jeden z trzech rodzajów literackich, obejmujący utwory, w których podmiot literacki, określany jako podmiot liryczny, wyraża swoje doznania, uczucia i przekonania poprzez monologową wypowiedź nasyconą silnym subiektywizmem. W wypowiedzi dominuje funkcja ekspresywna.</p>	<p><u>Wyznaczniki liryki:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - podmiot liryczny - monolog liryczny - afabularność - sytuacja liryczna (sytuacja, w jakiej podmiot się wypowiada lub przez którą się wypowiada) - przesłanie liryczne 	<p>np. elegia, oda, sonet, hymn, limeryk, litania, modlitwa, pieśń, piosenka, psalm, rapsod, tren, żal (lament)</p>
<p>Epika – rodzaj literacki obejmujący utwory, w których świat przedstawiony ma charakter fabularny, a narrator usytuowany jest najczęściej gęściej na zewnątrz świata przedstawionego.</p>	<p><u>Wyznaczniki epiki:</u></p> <p>Narrator</p> <ul style="list-style-type: none"> – fabuła – bohaterowie – świat przedstawiony 	<p>np. aforyzm, anegdota, baśń, dziennik, epos (epopeja), gawęda, klechda, legenda, mit, opowiadanie, pamiętnik, powieść, przypowieść (parabola), romans, saga.</p>
<p>Dramat – rodzaj literacki obejmujący utwory przeznaczone do wystawienia na scenie. Mają one najczęściej charakter fabularny przedstawiony poprzez bezpośrednie wypowiedzi bohaterów.</p>	<p><u>Wyznaczniki :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - akty, sceny; - dialogi, monologi (tekst główny) - wypowiedzi podmiotu literackiego (tekst poboczny - didaskalia) 	<p>np. tragedia, komedia, tragikomedia, burleska, farsa, misterium, monodram, moralitet</p>